

HOBBYDIEREN: EEN RISICO?

Ook hobbypluimvee valt in sommige gevallen onder de diergezondheidsmonitoring. Aanleiding hiervoor zijn mogelijk besmettelijke aandoeningen die bij niet-commercieel gehouden gevogelte voorkomen en, al dan niet georganiseerd, gemonitord en bestreden worden bij commercieel pluimvee. Kennis over de status van deze aandoeningen, ook bij hobbypluimvee, is van groot belang voor effectieve beheersing of bestrijding.

Introductie van ziektekiemen is afhankelijk van de hygiënemaatregelen en uw management. Voor deze specifieke kiemen waarbij contact tussen hobbymatig en commercieel gevogelte een risicofactor vormt, is het vermijden van contact tussen beide houderijvormen essentieel. Denk daarbij aan direct contact tussen dieren, bijvoorbeeld door aangrenzende uitloopruimten. Maar ook contact via materialen. Dit risico is groot wanneer u hobbymatig en commercieel gevogelte op dezelfde locatie houdt, maar ook bij bijvoorbeeld gedeelde machines, waarbij een andere ondernemer op zijn terrein hobbymatig pluimvee

houdt. Zorg daarom voor uitgebreide reiniging en desinfectie van materialen of kies ervoor het materiaal niet of zo min mogelijk te delen, zowel op uw terrein als met derden.

Versleping

Hygiënemaatregelen zijn ook van belang voor uzelf bij het betreden van uw terrein en uw stal. Wees u bewust van de mogelijkheid op versleping van ziektekiemen, met name na contact met ander pluimvee, al dan niet commercieel gehouden. Hetzelfde geldt voor bezoekers en personeel op uw bedrijf. Met de inrichting van uw terrein kunt u ook maatregelen nemen ter preventie. Zo is het inrichten van een schone en vuile weg een effectieve maatregel.

Naast ander gevogelte, uzelf, materialen en bezoekers kunnen ook ongenodigde bezoekers in de vorm van ongedierte een mogelijk risico vormen. Insecten, knaagdieren, wilde vogels, maar ook andere diersoorten, bijvoorbeeld huisdieren als katten en honden, kunnen ziektekiemen verslepen.

ACUTE SNOT

Coryza wordt veroorzaakt door *Avibacterium paragallinarum*. Dit is een zeer besmettelijke aandoening die met name bij commercieel pluimvee tot aanzienlijke schadeposten kan leiden. Ook infectie zonder duidelijke verschijnselen en dragerschap komt voor, deze dieren kunnen een bron van infectie zijn voor andere dieren. Eerder werd coryza georganiseerd aangepakt vanuit de calamiteitenverordening. Sinds deze is opgeheven, is er geen regelgeving meer op dit gebied. Houders van commercieel pluimvee besmet met coryza wordt sterk geadviseerd buurtbedrijven te informeren en het koppel op te hokken als er uitloop is, om risico van verspreiding naar de omgeving te voorkomen.

CHRONISCHE SNOT

Mycoplasma gallisepticum (M.g.) komt voor bij kippen en kalkoenen en veroorzaakt ademhalingsproblemen bij de dieren zelf en nakomelingen. Bij eierleggende dieren veroorzaakt deze kiem ook eiproductieproblemen.

Behandeling kan de verschijnselen onderdrukken, maar de dieren worden niet vrij van de bacterie, ze blijven zelfs levenslang besmet (dragers). Deze dragers vormen ook een bron van infectie voor andere dieren. In de vermeerderingssector wordt deze bacterie georganiseerd bestreden. In de leg- en vleeskalkoenen-sector is monitoring verplicht gesteld. Infecties hebben, met name in de vermeerderingssector, grote financiële gevolgen.

Risicoaandoeningen

Voorbeelden van aandoeningen die voor zowel hobby- als commercieel pluimvee een risico vormen, zijn (onbeweeglijke) salmonella's, coryza en chronische snot (zie kaders). Onder commercieel gehouden pluimvee komen deze ziektekiemen niet vaak voor, bij niet-commercieel gehouden gevogelte treffen we de ziekte met enige regelmaat aan. Hoe vaak is niet bekend. Hobbydieren kunnen een risico vormen voor de verspreiding van deze kiemen naar de commerciële pluimveesector en omgekeerd. Nader onderzoek hiernaar en typering van stammen is nodig om uitspraken te kunnen doen over de precieze risico's.

ONBEWEGLIJKE SALMONELLA'S

Salmonella Pullorum en *Gallinarum* zijn bestrijdingsplichtig in de vermeerderingssector. *S. Pullorum* is al meer dan vier decennia niet aangetroffen in de vermeerderingssector. De afgelopen jaren is *S. Pullorum* wel bij hobbypluimvee aangetoond, na uitval bij kuikens van enkele weken oud. *S. Gallinarum* veroorzaakt af en toe hoge uitval bij (commercieel gehouden) leghennen. Beide salmonella's kunnen zonder verschijnselen aanwezig zijn bij hoenderachtigen, maar ook bij bepaalde siervogels, loopvogels en zoogdieren. Behandeling kan de verschijnselen kortdurend verminderen. Vaccinatie voorkomt uitval door *S. Gallinarum*, maar eenmaal besmet blijven de kippen levenslang infectieus. De belangrijkste verspreidingsroutes zijn waarschijnlijk via direct contact tussen dieren, via besmette mest en eieren, maar ook via ongedierte, bloedluizen en andere insecten.

Aanpak coryza bij hobbydieren

Bij Dibevo, de brancheorganisatie van de hobbysector, zijn ze bezig met een gerichte aanpak van coryza. Gerrit

Hofstra, beleidsmedewerker, legt uit: "We zijn met de aanpak begonnen omdat Sible Westendorp, van www.kippendokter.nl waarschuwde dat geïmporteerde dieren vaker coryza hebben. Dat is een risico voor de verkoop, de dieren zijn minder gezond en dus minder sterk, dat is voor de handel geen goede zaak. En ook voor de commerciële sector geeft het risico's. Op zich zijn commerciële bedrijven goed afgeschermd, maar als er veel coryza in de lucht hangt is er altijd gevaar. Daarom hebben we iedereen die is aangesloten bij de brancheorganisatie bij elkaar geroepen om een plan te maken. Dat wil zeggen dat we de instroom van coryza zo veel mogelijk proberen te beperken door de handelaren te informeren. We zullen het nooit tot nul krijgen, maar we moeten proberen de besmettingsgraad omlaag te brengen. Dat gaat twee kanten op. Allereerst gaat het om het gescheiden houden van de geïmporteerde dieren van alle andere dieren. Daarnaast adviseren we te werken met een vaccinatieschema om de infectiedruk te verlagen. Dat is altijd een goed idee. Het is misschien iets duurder omdat er nu een extra vaccinatie voor coryza bij zit, maar het verdient zich terug in gezonde dieren en een betere handel."